

LR: Beslut om ingen åtgärd (återvisat till RN för att svara på revisorns frågor), 2004-01-08, mål nr 23620-03

D 41/03

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan angående auktoriserade revisorn A-sons revisionsuppdrag i en ideell förening. Med anledning härav har RN öppnat förevarande disciplinärende och förelagt A-son att yttra sig över anmälan. Därefter har A-son i en skrivelse daterad den 11 september 2003 yttrat sig i ärendet.

A-sons oberoende som revisor

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. följande. Under perioden den 1 januari 1995–31 december 1998 var A-son styrelseledamot och ekonomiansvarig i den ideella föreningen. Under år 1999 valdes han till revisor i samma förening. Hans första revision omfattade räkenskapsåret 1999. Därefter har han blivit omvald som revisor i föreningen för räkenskapsåren 2000–2003. Föreningens verksamhet har bedrivits med bidrag från myndigheter, organisationer och andra bidragsgivare. Föreningens totala tillgångar uppgick per balansdagen den 31 december 1998 till 3,3 mnkr och per den 31 december 1999 till 3,9 mnkr.

A-son har i huvudsak anfört följande. Under år 1998 meddelade han styrelsen att han inte stod till förfogande för omval till uppdraget som ekonomiansvarig i föreningen. Styrelsen övertalade då honom att åta sig uppdraget som föreningens revisor, eftersom den ansåg att han hade unika kunskaper om föreningens arbete som man ville tillvarata. Han var dock tveksam till att åta sig uppdraget. Han hade inte kunnat åta sig uppdraget om det hade gällt ett aktiebolag eftersom det i så fall, enligt hans uppfattning, hade stått i strid med 10 kap. 16 § aktiebolagslagen. Då det var fråga om en ideell förening kunde han emellertid inte finna något lagrum som förbjöd honom att åta sig uppdraget. Hans arbetsuppgifter som ekonomiansvarig i föreningen bestod i att ansvara för föreningens ekonomi. Till sin hjälp hade han personal som skötte den löpande bokföringen i föreningen.

RN gör följande bedömning.

Som framgått ovan åtog sig A-son ifrågavarande revisionsuppdrag under år 1999. Revisorslagen (2001:883) trädde i kraft den 1 januari 2002, då lagen (1995:528) om revisorer upphörde att gälla. Enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen skall en fråga om disciplineringripande mot en revisor på grund av åtgärd eller underlåtenhet före lagens ikraftträdande prövas enligt äldre bestämmelser, om inte en prövning enligt de nya bestämmelserna är förmånligare för revisorn. Med stöd härav tillämpar RN i förevarande fråga 1995 års lag.

Av 14 § lagen (1995:528) om revisorer framgår att en revisor skall avböja eller avsäga sig ett uppdrag om det finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för hans opartiskhet eller självständighet.

A-son har varit både styrelseledamot och ekonomiansvarig i den ideella föreningen under perioden den 1 januari 1995–31 december 1998. Han har därefter åtagit sig uppdraget som

föreningens revisor, varvid hans första revision omfattat räkenskapsåret den 1 januari–31 december 1999. Beträffande uppdraget som styrelseledamot kan noteras att sådana uppdrag regelmässigt innefattar deltagande i beslut som kan få återverkningar flera räkenskapsår framåt. Vad sedan gäller uppdraget som ekonomiansvarig har de arbetsuppgifter som följer av ett sådant uppdrag en nära anknytning till det underlag som en revisor skall granska när han utför sitt revisionsuppdrag. Enligt RN:s uppfattning har således båda uppdragen medfört att A-son haft inflytande över den utgående balansen för räkenskapsåret 1998, vilken utgjort den ingående balansen för räkenskapsåret 1999. I de fall en revisor inte reviderat den ingående balansen (förstagångsrevision) följer av god revisions sed att revisorn måste bilda sig en uppfattning om den ingående balansens tillförlitlighet för att kunna uttala sig om resultaträkningen, jfr. FAR:s rekommendation Revisionsprocessen, avsnitt 2.2.6. För A-sons del har detta inneburit att han vid sin revision avseende räkenskapsåret 1999 har haft att ta ställning till den ingående balans som han, såväl i egenskap av styrelseledamot som ekonomiansvarig, haft inflytande över. Med hänsyn till det ovan anförda har omständigheterna varit sådana att de kunnat rubba förtroendet för A-sons opartiskhet eller självständighet som revisor. Att det rör sig om en ideell förening medför inte annan bedömning. Genom att åta sig uppdraget som revisor, trots de ovan angivna förhållandena, har A-son åsidosatt sina skyldigheter som revisor. RN ser visserligen allvarligt på det inträffade, men finner ändå att den disciplinära åtgärden för detta kan stanna vid en erinran.

Uttryckssättet i A-sons yttrande till RN

A-sons yttrande till RN över anmälan inleds med ett långt avsnitt som innehåller angrepp på anmälarens person, i vilket A-son påstår att anmälaren lider av såväl fysisk sjukdom som allvarliga psykiska störningar. Därutöver har A-son i samma yttrande anförts bl.a. följande om anmälarens person.

”[NN] är en person som det endast står en sky av bitterhet och negativism omkring och som till varje pris skall ställa till ett helvete för personer i sin omgivning.”

”Sammanfattningsvis kan man nog beskriva [NN] som en elak stolle som ingen borde bry sig om, men nu är det tyvärr så att bl.a. jag måste försvara mig från denna stolle. Detta tar tid och kraft i anspråk. Tid och kraft som kunde användas på ett betydligt bättre sätt än att freda sig från denna stolles stolligheter.”

”En nått liten felräkning av civilekonomen [NN] på c:a 20 miljoner kronor. På något sätt visar detta [NN:s] mentala kapacitet.”

”Återigen visar [NN] sin stollighet och okunskap om regelverket när han tror att det är revisorn som tillstyrker eller avstyrker ansvar[s]frihet för styrelseledamöterna.”

”Uppenbarligen har [NN] inte haft förmågan att ta till sig dessa upplysningar eller valt att inte göra det. Jag vet faktiskt inte på vilket sätt det förhåller sig, men jag misstänker att han är för korkad för att förstå sammanhangen.”

RN gör följande bedömning.

A-sons yttrande till RN är daterat den 11 september 2003. Till följd härav skall den nya revisorslagen (2001:883) tillämpas.

Enligt 19 § revisorslagen skall en revisor iaktta god revisors sed. I FAR:s yrkesetiska regler, Regel 1, anges att en ledamot inte får främja orätt och att ledamoten även i övrigt skall iaktta god

yrkessed. Av anvisningarna till regeln framgår att en ledamots uppträdande och handlande skall präglas av bl.a. gott omdöme. Vidare är en revisor enligt 28 § revisorslagen skyldig att lämna nämnden de uppgifter som behövs för tillsynen, dvs. att på nämndens begäran bl.a. avge yttranden över inkomna anmälningar. Mot denna bakgrund anser RN att det ankommer på myndigheten att ingripa om en revisor i ett disciplinärende uttrycker sig på ett sätt som är oförenligt med god revisorssed.¹ A-son har på ett flertal ställen i sitt yttrande till nämnden uttryckt sig på ett sätt som inte kan uppfattas som annat än kränkande mot anmälaren. RN anser att A-sons uttryckssätt i yttrandet till nämnden är oförenligt med god revisorssed och att han därigenom har åsidosatt sina skyldigheter som revisor på ett sätt som i sig motiverar en erinran.

RN:s sammanfattande bedömning

Genom att åta sig uppdraget som vald revisor, trots de ovan angivna förhållandena, samt genom att i disciplinärendet uttrycka sig på ett sätt som är oförenligt med god revisorssed har A-son åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Sammantaget anser RN att den disciplinära åtgärden kan stanna vid en erinran.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer samt 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son erinran.

Ärendet har avgjorts av RN. I beslutet har deltagit RN:s ordförande Elisabeth Palm, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, auktoriserade revisorn Ulla Nordin Buisman, enhetschefen Eva Ekström, godkände revisorn Klas-Erik Hjorth, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, professorn Claes Norberg samt skattejuristen Kerstin Nyquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Per Eskilsson, revisionsdirektören Eva Haage samt avdelningsdirektören Helene Agélii som föredragit ärendet.

¹ Av 32 § andra stycket revisorslagen framgår att RN får meddela varning eller erinran om en revisor åsidosätter sina skyldigheter som revisor. I specialmotiveringen till nämnda bestämmelse (prop. 2000/01:146 s. 111) anges följande. "Normalt blir bestämmelsen tillämplig enbart inom ramen för revisionsverksamhet. Den aktualiseras emellertid även om en revisor, vid eller genom utövande av annan verksamhet, har överträtt revisorslagens bestämmelser, t.ex. genom att bedriva förtroenderubbande sidoverksamhet." Därutöver anges att "även andra överträdelser av god revisorssed utanför revisionsverksamheten kan föranleda att en revisor blir föremål för disciplinära åtgärder enligt detta stycke."